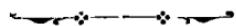

Պէսէվէնոէ կը զբէր վերջերս Մատրիտի Heraldorին մէջ. «Թատրոնն պիտի ըլլայ քեմ մը, ամսիոն մը, տաճար մը՝ ուր ժողովողը որ կը ճնի և կ'աշխատի՝ պիտի սովորի ամենափեղիկ ճշմարտութիւններ՝ ամենէն գեղեցիկ ձեւերուն տակ: Զկարծէք որ նոյն խակ յանդուզն ճշմարտութիւնը վտանգաւոր ըլլայ. ճգեցէք որ քարձրածայն խօսի ամէն տեսակ ձգտումն, ամէն տեսակ բողոք. վասն զի եթէ փորձէք խեղդէլ զայն, պիտի պայթի ուժանակի մը նման: Եւ ով պիտի կարենայ խօսեցնել ժողովրդական հոգին եթէ ոչ բանաստեղծին ձայնը »:

Նոյնպէս Պէտական իպանէզ, Տէջէնդա և ուրիշներ կը ցուցնեն նոյն միտումը դէպի ի Իմամկավարութիւնը: Այսօր Սպանիոյ մէջ, այլ եւս չեն զբեր աւանդական ազնուականութեան մը համար որ պարտը կը զնէ նախապաշարումներ և վերապահութիւններ ունենալու. զբիշները նորոգած են զգացումները, մեթոսները և բառարանը՝ խօսելու համար ամրուի թրթուն և անկեծ հոգւոյն հետ:

La Revue (Ancienne Revue des Revues, 15 Մայիս Manuel Ugarte):

Թրգմ. Ասուս

ՊԻՆԴԱՐԵԱՅ

ՊԻՆԹԵԱՆ ՊԱՏՃԵԿ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

ՔՍԵՆՈԿՐԱՏԵԱՅ ԱԿՐԱՊԱՆԴԱՑԻՈՆ

ԿԱՌՈՒ

Բագրատութիւն իր իմքնագիր վարդի մէջ կ'ըսէ թէ զիթզարու ամրողական թարգմանութիւն մ'ըրած է եղել, արծակ՝ տում առ տում՝ մ'ը շարակամներում ոնով. թերայի մեծ հրեցի՞ն իր ուրիշ կարեւորագոյթ գործերութ հետ՝ առ ալ լավիած է իր բոցերու. ներկա տաղը՝ զոր ստացայ բարեկամէ մը՝ կը հրատարակիմ իրը մերյէ այդ ամրողական թարգմանութեան, աւելցնելով մասն աշխարհաբար ալ. Սոյմ տաղը գրաբար թարգմանուած է մասն թուած. թէրզամէն և հրատագուած թագմագուի հիմ պարակմանը մէջ (1866, էջ 166), բայց թէրզամի թարգմանութիւնը յումարէն էլ է, այլ թօվսէկի զորկի քահանային իտալերէմ ազատ թարգմանութեամ վրայէն:

Հ. Ա. Ղարևուս

Ունեն դիք. զի ահա զաշագետի Աստղիանն զանդ կամ զինորհացի հերկեսիք, ի պորտ ուհիզմանուն երկրին ի մեհեանն հասեալը, ուր երշակացի Եմեւեեայց և գետայինն Աշխատին կարգանիեայ՝ նոյն և Քսենիկրատեայ՝ պատրաստ պիտի երգոց գանձ պիրայադր ի բազմամբեր աւղողունան անտառին. զոր ոչ ձեւանական անձնաւ, հիմախաղաց երսնայ, անազնապոչ ամսոյ ապերատոն բաննկ, և ոչ հողմ զենցէ յար ծովու համահաւաք կարկանդան ապատիւածուի բախեալ: Այլ երեսը ի ըստ պայծառ հօր բռն, թրափիրոշէ, և զարմիդ ասհասարակ՝ մահկանացուաց բանիքը զբաշափան կատարչաց յաղրական ի կրիստոն հովիտս անեւուցէ: Եւ քո յաջորդական բուռն հարեալ զինանք, կատարեն զողիդն պատուիրան, զոր անդ ուրեմն երեմն ի յերինս զփիշիւայ որդին մեծագորին Պէտիսամին որրացերոյ պատսեն եղեալ քերադիր: Յասուածոց՝ զկոտեանն մահաւանդ պաշտօն՝ զմեծասաւ իշխանն փայրաւականց և շաբէրից, բայց և մի՛ բնաս ի նմին պատուոյ զրկել զննուացն ձականագրեալ կեան: Գուսա յասացազն և Անսիրուս քաշ՝ զնոյն միուն յանձնի բերեալ, որ ի վերայ հօր կորեաւ, մարդախոչը զօրսապարին Երովլացոց եղեալ յինականց Մեսնենի: Զի զննասորեան կասն ունակապէ ձին ի Պարիսի ննտիցն յոցեալ, իսկ նա զնօր նիշակն կշակէ. և մեսնենցի ծերոյն յասուինայ միուր աղաղակեաց առ որդին իշր. և ընկեցնամ բարբառ՝ ոչ անկա ի գետին. զուեի կայան անդէն այրի դիցական զնեաց մահուամբ զիօրն փրկուրին, և զործ ահազին վարեան՝ բռնկաց յաշն նախնեաց վեհապոյն ի պատահեական յինեւ ծեղուակը ատաքինութեամբ: Այլ այդպիկ անցին, իսկ յաջմուսն և թրափիրոշն ինքին առ հայրականն ենաւ արձակարան², և առ հօրեղբայրն հուզ մա-

1. Ցողին վրայ գրած է. Լուսապայծառ երսօք:

2. Չեմ զետեր թէ հնչ բաւէ կ'ուզ թագրատունն այս արծակարամով. յունաբէնն է. ուստի մահաւանդ որդէ ունական էնաւ, որ Քրանասի կը թարգմանէ և մարշալ լուսակարան, և առ հօրեղբայրն հուզ մա-

սուցնալ՝ զիմաստորոշին յայտ արար է ի
միտու զմենուրին ժողովկ՝, ոչ գաեիրա և
զամբարտառան մանկուրեան քաղերով գֆա-
ղիկ, այլ զիմաստորին ի յարոց Պիե-
րեանց է ի քեզ, երկրատառան, որ մցմամբ
գուեր զերիվարական մեմսն՝ Պոսիդոն, յօ-
ժարախործ կամօք կայ պատկաս; ի սիրտ
բացրակենցադ ընդ խրախանեակից՝ զմե-
դուացն փիմարին գֆալուտիկ վաստակ:

Հ. Ա. Կ. Բ.

Ալոտիկ ըրեւ զի աշագեղ Ալոտիկին
կամ Շնորհներուն արտն է որ արդ կը ճերկենց
Ալենազ մշեարի պորտ՝ մեւեան
Ենած Հասան. ուր եղանակէ Եմենանայց
Ե գետային Ալենազնի և յաւետ
Թունկրութիր Համար պատրաստ կը պահուի
Ալոտոնեան ոսկենթիթ որմարգել
Հովիտն մէջ պիւթայզթ զան երգերու.
Զոր ոչ սասանէ մշենեական անդ տարափ,
Ալենազունեն ամափ բանակ մոլոկան,
Եւ ոչ ալ հով պիտի ծովց ծովուն անըն
Ալենակրյու յորմանթիթը բախիչէ:
Այլ պատպաշտ զմենով պիտի անտէ,
Թրասիրուէ, Հօրդ ու զարմէդ՝ բաշափառ
Կրիսեան հովանին մէջ կառարշան յաղեական.
Մաշնանցուի խօսերով :

Եւ ի ընկան մեռով դռն զան ըընենով
Կը կատարեն պատուին ուզի՛ զոր կ'ըսեն
Թէ Փիւթիրայ որդին արտօն է երեսն
Որ մշնացած Պելիսանին մնազօր
Հնուներուն մէջ, սատուաներն ամելի
Փայլատականց և շաներուն մնասաստ
Կոսնեան իշխանը պատուի :

Բայց ըզըրէկ ամենանին նոյն պատուին
Ճակատագրն սահմանած կեանցն իր ճնողքն .
Նոյն ըզգացուն ունեցաւ
Ալազունէ և կորովին Անտիւու,
Որ մեռա հօրը համար,
Դիմադրելով Եթովպացոց մարդապան

ահասցին պատեան maxime ad regulam graditut.
իսուացքն սի condusse secondo la regola paterna.
1. Կամ, չամնարով զմենութիմ մտօրինէ .
2. Պիեար շփեսուեան մէջ կը թուի. իր սասեւ լի
համաձայնիր Հոմերի բատին. (Իլիակ. Ը. 80, և այն),
Հոմերի մէջ երաւացն նեստորի ժին Պարիսի նեստորն
կը խոցուի, բայց զննին հալածող Մեմնոն չէ, այլ
Հեկտոր. Եւ նեստորի օնուոր պարին Անտիւու չէ,
այլ Դիմեդէն . Անտիւու չի մենաբե, այլ կը մաս-
նացին Պատրուկի մանւան համար սարդուած խաղիռն
(Իլիակ. ի. 9, 402, և այն), Մեմնոն ենքն մենուզ
ենք Անտիւուն է (Հոմ. Ոդիս. Դ. 198).

Զօրավարին՝ Մեմնոնի .
Զի խոցուելով մին Պարիսի նետերէն
Կ'ուսակալապէր նեստորին կառու ։ բակ Մեմնոն
Հովոր նեստոր կ'որմէկէր. ծերանին
Մեմնոնի խոտեալ մըտեով՝ իր որդուն
Ալարդէկն, և յնկաւ խօսց զեանն,
կանց ամենով դիւցային մարդը զննեց
իր հօրը կեանցն իր մահով.
Եւ անացին այս գործէն՝
Պատուեկան մէջ վեճագոյն դասեցին
Զինքը նախնից ծընդուակէ լաւովեամբ ։
Ան ամեններն անցան գացին . բակ հիմա
Թրասիրու լաւ շարժեցաւ.
Հայրենական կանոնով,
Եւ երթանով իր օրբուօրն եանեւն
Եօթուութին ցոյց տրաւ .
Կը գործածէ չարըստութիւնը խելքով .
Ոչ թէ ծաղիկը ցաղելով անիրաւ,
Ամրարտաւան մանկութեան,
Այլ գոնութիւն ալուցքին մէջ Պիերեանց:
Եւ տեղի, ոչ երկրատառան Պոսիդոն,
Ան մրական ըըրանցներու խանդակաթ,
Կը զնանի յօթարակամ հառութեամբ .
Եւ բաղրադիկ միւրե անոր՝
Հիւբերուն հնա խօսակցելով զուարթութեամբ
Մեղոններուն ծակատկն գործը կը զէ :

ՀԱՅՄԱՐՈՅ ԱԽՆԱՐԻ ՄԷ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԵՂ. ԾՈՒԹԵԱՆ

Խ Ա Գ Մ Ա Ն Վ Բ Ա Յ

Թափառաշըջիկ երկայն ուզեւորութիւն-
ները, ուզտին միակերպ օրօրումը՝ որ շա-
րունակ իր վրայ նստողին մարմինը կը
բեկանէ, վարժութիւն չունեցողին զինու-
պտոյա պատճառելով, շատ կանուխ հրա-
վիրցին արարը՝ բանաստեղծութիւններ եր-
գելոււ .

Արարը իր սրամիտ և աշխոյժ հանձա-
րով շուտով իմացաւ թէ կտրուկ կտրուկ
ընելով իր արտասանութեան չափը՝ ուզ-
տերը ախտրժելու զգացում մը կ'արտայյ-
տէնն, բարձրացնելով զլուխնին՝ կը կա-
նոնաւորէին իրենց քալուածքը, և երգերու
չափին համեմատ կ'երագէին կամ կը զան-
դաղէին իրենց ընթացքը. հասկցաւ թէ այս
ապուշ և ոխակալ կենդանին՝ աստիճանով